

gen bliver stædet til Vidneed for Retten, bliver der i Reglen oplæst en Formaningstale, i hvilken det netop hedder, at han ikke maa bruge noget Forbehold, men oprigtig skal tage Ordene i den Mening, hvori han veed, at de blive forstaaede, og dette, som ganske vist nærmest har Hensyn til det, han forklarer med Hensyn til selve Fakta, har naturligtvis ogsaa Hensyn til den Edsformular, i Henhold til hvilken han aflægger Eden. Det ærede Medlems Foredrag viste imidlertid, at det kun var ved at underlægge de Ord, som vare budte ham til Edsformular, en Forstaaelse, som er stridende mod den, i hvilken disse Ord ere nedskrevne og historisk findes i vor Lovgivning, at han mente at kunne sværge ved Gud, idet han kunde underlægge det det særlige Gudsbegreb, han havde, medens han nærmest kom til „det hellige Ord“ om jeg saa maa sige, gennem et græst Ordspil, Ordet *loyos* og, for saavidt der særlig stod en Paafaldelse af Guds Hjælp, kom det ærede Medlem fra det gennem. Ytringer, som jeg ikke nærmere vil gaa ind paa eller kommentere; oprigtig talt forekom de mig ikke særdeles passende og hensynsfulde lige overfor anderledes tænkende Medborgere. Kun gennem disse Misforstaaelser er det kommet til, at det ærede Medlem var istand til at kunne aflægge Eden i god Tro, eller som min ærede latinske Ven for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) sagde: bona fide, saa at han kunde gjøre det uden at forarge sig selv, om han end ikke kunde gjøre det uden at forarge Andre. Jeg kan ikke nægte, at det ærede Medlems Forklaring af, hvorledes han var kommen til at aflægge denne Ed, mindede mig noget om, hvad jeg nys har set i et her udkommende Blad, som staar det Parti nær, som han har sluttet sig til, og som egentlig gik ud paa, at hver Gang man aflagde en Ed, spillede der en lille Komedie. I det jeg altsaa ser Sagen saaledes, forekommer det mig at være klart, at Formanden kan være ikke blot berettiget, men endogsaa er nødsaget til at udsætte Besættelsen. Jeg vil nu ikke dvæle ved, at Formanden i dette Tilfælde slet ikke har udsat Besættelsen; han har jo blot tilstillet Bedkommende Edsformularen skriftlig, og der staar jo intetsteds skrevet, at han just skal gjøre det paa den Maade, at han laaber Hr. Bureauchef den og den gaa hen til Bedkommende med Edsformularen; men det kan jo meget godt ske ved en Skrivelse. Dette er jo imidlertid mindre væsentligt; men det forekommer mig, efter hvad jeg har udvillet, at være klart, at Formanden maa kunne være i det Tilfælde at være nødsaget til at udsætte Besættelsen. Det ærede Medlem for Københavns Amts 4de Valgkreds (Østrup) syntes nu at ville gjøre gjældende, at der ikke skulde kunne tilkomme Formanden, ialtfald nogen ensidig Ret dertil, og Pointen var, at han heller ikke kan gjøre det efter Overenskomst med det paagjældende Medlem, men at han i det

Hele ikke kan gjøre det ensidig, uden i denne Henseende at paakalde Thinget. Jeg vil nu sige, at selv om Formanden skulde ville paakalde Thinget i denne Henseende eller være nødt dertil, en Forudsætning, med Hensyn til hvilken jeg paa ingen Maade ser, hvad man kan støtte den til, saa maatte dog en Udsættelse paa nogen Tid ialtfald finde fra hans Side; men jeg ser isørigt ikke rettere, end at det er fuldkommen stemmende med den Stilling, som Formanden har, at det netop bliver ham, der under de forhaandenværende Omstændigheder kommer til at foretage Udsættelsen. Vi maa jo, nemlig tage Situationen, ikke saaledes som man helst kunde ønske — og som jeg kunde ønske — at den kunde blive, hvad jeg strax skal komme til, men saaledes som den under de forhaandenværende Omstændigheder var, med det Apparat af Edsformularer, der stod til Formandens Raadighed. Under disse Omstændigheder var det Formandens Pligt, naar det Tilfælde indtraadte, at han ikke kunde forudlætte en Edsafleggelse efter de bestaaende Formularer, da at søge at trænge paa, for snarest muligt at faae tilveiebragt en saadan Edsformular; som kunde fyldestigjøre Grundlovens § 79, saaledes, at man uden Hensyn til Trosbæjendelse kunde aflægge Eden. Andet veed jeg ikke, at Formanden havde at gjøre, og jeg ser ikke rettere, end at det er fuldkommen stemmende med Formandens Stilling, at det var ham, der kom til at træffe Afgjørelsen. Med Hensyn til den egentlige Forsikringsed for Retten vil jo en saadan Stilling tilkomme Dommeren. Dommeren vil i saadanne Tilfælde være berettiget og forpligtet til ikke at admittere den Paagjældende til at aflægge Ed, og det beror vistnok paa en Misforstaaelse, naar der er stet en Paaberaabelse i modsat Retning af en Skrivelse fra den nuværende Justitsminister, som findes i Ministerialtidenden for 1879. Der er ikke derved udtalt Andet, end at Tilfældet overhovedet ikke kunde siges dengang klart at foreligge. Andet er det heller ikke, Justitsministeren har villet sige. Det paagjældende Tilfælde var endogsaa, saavidt jeg har hørt, et Tilfælde, som var lavet ad hoc, et Tilfælde, hvor man vilde se at sætte Ministeren i en virkelig Forlegenhed overfor dette Spørgsmaal, men hvor man paa den anden Side uheldigvis maatte indrette sig saa forsigtig, at man ikke kunde udtale, at den Paagjældende ikke kunde eller ikke vilde aflægge Eden, fordi man ikke vilde afstjære sig, fra, at han aflagde den senere, idet man ikke med Rolighed vilde finde sig i de retslige Følger af, at han ikke aflagde Eden. Derfor havde Udtalelsen til Justitsministeren en saadan mindre klar Karakter, at det vistnok var berettiget fra Justitsministerens Side at sige, at i dette Tilfælde, saaledes som det forelaa, var der neppe Grund til at foretage et almindeligt Skridt; thi dette Tilfælde var kun det, at Bedkommende sagde, at han ikke hørte til Folketriben, men der er